

Ert dnr. S 2009/8356/HS

Regler för etablering av vårdgivare (SOU 2009:84)

Stiftelsen Den Nya Välfärden verkar för ett bättre företagarklimat i Sverige. Bland annat är stiftelsen huvudman för de båda expertgrupperna Konkurrenskommissionen och Företagarombudsmannen.

Stiftelsen har tidigare, inom ramarna för sin egen skriftserie Medborgarnas Offentliga Utredningar (MOU), se MOU 1992:2 Hälsa- och sjukvård för 2000-talet och MOU 1994:1 HSF-modellen – patientmakt och kvalitet, presenterat ett förslag om reformering av vården . I första hand förordar stiftelsen detta förslag.

I andra hand tillstyrker stiftelsen i allt väsentligt utredarens förslag.

I remissyttrandet avses med LOU lagen (2007:1091) om offentlig upphandling och med LOV avses lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Med ersättningslagarna avses lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning. LOL, jämte lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik, LOS .

1. Sammanfattning

Stiftelsen Den Nya Välfärden tillstyrker i väsentliga delar utredarens förslag. Stiftelsen avstyrker dock förslaget om regionalt godkännande, i dess nuvarande utformning, samt förordar att de föreslagna bestämmelserna , i stället för i en egen lag, inarbetas i LOV.

2. Stiftelsens synpunkter

Stiftelsen Den Nya Välfärden delar utredarens analys av regelverket kring etablering inom den specialiserade öppenvården bör reformeras och vill särskilt understryka att nuvarande system med de s.k. ersättningslagarna riskerar att allvarligt snedvrider konkurrensen samt att nuvarande tillämpning av dessa förmodligen strider mot central EU-rätt.

Förslaget innebär i korthet att varje landsting, efter ansökan av en nationellt ackrediterad privat vårdgivare som önskar etablera sig, ska utarbeta villkor vilka måste vara uppfyllda för ett godkännande inom det specifika regionala verksamhetsområde som ansökan avser. Villkoren kan innefatta dels generella bestämmelser för samtliga vårdetableringar inom landstinget dels specifikt fastställda villkor med detaljbestämmelser för respektive verksamhetsområde . Landstinget ska därefter pröva huruvida den sökande vårdgivaren uppfyller dessa krav, samt i sådant fall, utfärda

ett regionalt godkännande och teckna vårdavtal. De regionala godkännandena kommer därmed i praktiken att innefatta tilldelningsliknande förfaranden.

Av förslagets rättsmedelsbestämmelser framgår vidare att en vårdgivare, som gör gällande att ett landsting som har brutit mot en *bestämmelse* i den föreslagna lagen, får hos allmän förvaltningsdomstol ansöka om rättelse.

Någon *bestämmelse* om på vilket sätt de regionala villkoren ska utformas föreligger emellertid inte. Visserligen följer av förslagets 1 kap. 4 § § ett allmänt stadgande att de på EU-rätten grundade principerna om likabehandling och icke-diskriminering, öppenhet, ömsesidigt erkännande samt proportionalitet ska iakttas. Dessa principer har dock hittills i nationell praxis ansetts så pass vaga och tolkningsbara att de som regel inte utan stöd av anslutande bestämmelser i lag eller författning kan läggas till grund för prövning och dom eller beslut.

Den privata vårdgivare som av något skäl anser att visst eller vissa villkor för regional etablering inom ett verksamhetsområde innefattar konkurrensbegränsande hinder eller på annat sätt medför en otillbörlig begränsning av hans möjlighet till etablering riskerar därmed, vid avsaknaden av en tydlig reglering, att få betydande problem med att i domstol eller på annat sätt tillvarata sin rätt.

Vidare medför den föreslagna regleringen betydande tolkningsproblem. Hur ska till exempel villkor avseende "tillgänglighet" (motiveringen s. 215) vara utformade? Enligt EU-rätten gäller som allmän princip att regleringar som riskerar att hämma handeln mellan medlemsstaterna inte ska förekomma. Skulle exempelvis ett landsting som villkor för att erhålla regionalt godkännande ange att verksamheten ska bedrivas inom ett visst (begränsat) geografiskt område (exempelvis en kommun eller en stadsdel) riskerar detta att strida mot central EU-rätt eftersom andra vårdgivares möjligheter inom unionen, att erbjuda vård med offentlig finansiering från landstinget därmed utesluts. En bestämmelse med angivande av ramarna för vad som kan krävas respektive inte krävas i fråga om villkor för godkännande vid regional etablering bör därför införas i lagen.

Stiftelsen kan slutligen inte undgå att notera att den föreslagna lagtexten i väsentliga delar överensstämmer med LOV. Flera bedömare, bland annat Lagrådet, har tidigare uttalat kritik mot fragmentisering av lagstiftning och detta i görligaste mån bör undvikas. Stiftelsen delar denna bedömning och förordar därför att den föreslagna regleringen istället inarbetas i LOV.

Stiftelsen Den Nya Valfärden

Patrik Engellau
/ordförande/

Pär Cronhult
/föredragande/